

ಸೂಚಿಕೆ

ಅಧ್ಯಾಯ	ವಿಷಯ	ಪ್ರಮುಖ
	ಪೀಠಿಕೆ	1
1	ಜನರಾಗುತ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯ	5
2	ಅಪರಾಧ ಯಾವುದು?	11
3	ಕಾನೂನಿನ ವಾಪಿಸ್ತಿ	45
4	ಸೈಬರ್ ಸಾಕ್ಷಿ	49
5	ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನು	57
6	ಸೈಬರ್ ಕೆಷ್ಟೆ ನಿರ್ಯಂತ್ರಣ	81

ಪೀಠಿಕೆ

“ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಜೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೆಲವರದು. ಆದರೆ ಈ ರೀತಿಯ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಗೌರವ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕಾನೂನಿನ ಅಜ್ಞಾನದ ಲಾಭ ಜನರ ಅವಾರುಕತೆಯನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಕೋರವು.

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ (ಮಾತಂಕ-2000) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದು 4 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಲ್ಲ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲದೆ, ವಾರ್ಷಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಾ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಲೀಸ್ ವಲಯದಲ್ಲಾ ಈ ಕಾನೂನಿನ ಅರಿವು ಇರಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ವಕೀಲರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಲಯದಲ್ಲಾ ಈ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಮಾತಂಕ ಅಥವ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದು.

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ವಕೀಲರಿಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಯೋಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಥೆ ಮೂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅವರು ಈ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ಅಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾತಂಕು ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮುಂಚೆಯೇ 1999 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪ್ರಸ್ತುತ “ಸೈಬರ್ ಲಾಸ್ ಫ್ಲಾರ್ ಎಪ್ಪೆರಿ ನೆಟಿಫೆನ್” ಪ್ರಕಟ ಮಾಡಿದೆ. ನಂತರ 2003 ರಲ್ಲಿ “ಸೈಬರ್ ಲಾಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ..ಹ.ಟಿ.ವ. 2000 ಎಂಡ್ ಬಿಯಾಂಡ್” ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಇ-ಪ್ರಸ್ತುತದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೆ “ಸೈಲಾಕಾಂ... ಕಾಪ್ರೋಕ್ರೆಟ್ ಮಂತ್ರ ಫ್ಲಾರ್ ದಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಎರಾ” ಎಂಬ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಈಗ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಅಂತರಾಳ ಅಪರಾಧ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ.

ಬಹುಶಃ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇದು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಜಾರಿಯಾಗಿರುವ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೆ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಹಾಗೇ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಳದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಪರಾಧದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೂಡ ತಿಳುವಲ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಇ-ಆಡಳಿತದ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೆವೆನ್ಯೂ ಕಣೆಕೆಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನಿನ ಅರಿವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧದ ಅರಿವು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೋಲೀಶ್ ಸೈಬರ್ ಗಳಿಗೂ ತಲುಪುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲಾ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರೆಯುವುದು ಹೊರಣಾಡ ಕನ್ನಡಿಗನಾದವನಿಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇರುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮನಗೊಂಡು ನನ್ನ ಅರಿವಿನ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನೊಳಗೆ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಯತ್ಸ್ವ ಸಿದ್ಧೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಉಪಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಯತ್ಸ್ವ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಓದುಗರು ಈ ಪ್ರೋಯತ್ಸ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

1. ಸೈಬರ್ ಮೋಸ್:

ಮೋಸ್ ವೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ವಂಚಿಸಿ ಹಣದ ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಅಂತರ್ಜಾಲ ಇಂದು ಹೊಂದಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಯತರ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಅಗಾಗ್ನಿ ಈ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಗಳಿಗೆ ಹೊಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಹಜ. ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಇ-ಮೈಲ್ ಬಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ನಂಬಿಲಹಣವೆಂದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸಹಜ. ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮೋಸ್ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಂಚಕರು ವಂಚನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು “ಸುಳ್ಳ ವೆಬ್ ಸೈಟ್”ಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವಂಚನೆ ಪ್ರಕರಣ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂದ್ರದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಒಂದು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಾಟರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗೆದ್ದಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತಾಗಿ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಇಲ್ಲಿಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಂಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತಾಗಿ ಆಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನು ಲಾಟರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಆಪಾದಿತ ತೋರಿಸಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದು ಸುಳ್ಳಾಗಿತ್ತೇಂದೂ ತಿಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಮುವಿ ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ತಿಳಿಯಾದ ಮೋಸ್ ಪ್ರಸಂಗದಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಂತರ್ಜಾಲ ವಂಚನೆಯು ೫೨೦೧೨ನೇ ಇದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂದ್ರದ ಆಪಾದಿತ ಮಹಾಶಯ ಬಹುಶಃ ಒಬ್ಬ ಅಮಾಯಿಕ ಬಲಿಪಶು (ವಿಕ್ರಿಮಾ) ಆಗಿರಬಹುದು. ಈ ಲಾಟರಿ ಬಹುಮಾನ ವಂಚನೆ ಈಗಲೂ ನಾವು ಕಾಣಬರುವ ಮೋಸ್ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಂದು.

ಈ ಮೋಸದ ವ್ಯೇವಿರಿ ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೋದಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇ-ಮೈಲ್ ಮೂಲಕ ಅವರು ದೊಡ್ಡ (ಸುಮಾರು 5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇರಬಹುದು) ಲಾಟರಿ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದಿರುವುದಾಗಿರುತ್ತಾಗಿ ಅದನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮ ಇ-ಮೈಲ್ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಧೃತಿಕರಿಸಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಒಂದು ಇ-ಮೈಲ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನೀಡಿದರೆ, ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಇ-ಮೈಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೇನು ನಿಮಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ, ದಂತವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಕಮಿಶನ್ ನೂರು ಡಾಲರ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ನಂಬಿವಾದ ಕಾಗದ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಂಬಿ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಆದು ಗೋವಿಂದ.

ಈ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಜ್ಞಿ ಕೊಡಲು ಮೋಸಗಾರರ ಕಡೆಯಿಂದ ಘೋನ್ ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ನಾವು ಲಾಟರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಿಟರ್ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನವರೆಂದೂ ನಂಬಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ರೀತಿಯ ಮೋಸದ ಲಾಟರಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರ ಉದಾಹರಣೆ ಇದೆ.

ಅಂದ್ರ ಪ್ರಕರಣ ಈರೀತಿಯ ಪ್ರಕರಣವೋ ಅಥವಾ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಪಾದಿತ ತಾನೇ ಸುಳ್ಳ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಮಾಡಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟನೋ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಲಾಟರಿ ಬಹುಮಾನದ ಇ-ಮೈಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನೂ ತೋರಿದಿರುವುದು ಕ್ಷೇಮ.

ನೈಜೇರಿಯನ್ ವಂಚನೆ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ವಂಚನೆ ಜಾಲ ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಇ-ಮೈಲ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ನೈಜೇರಿಯ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ವಿಧವೆಯಿಂದೂ, ತನ್ನ ಬಳಿ ಸುಮಾರು 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಅದನ್ನು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ 5 % ಕಮಿಶನ್ ನಿರ್ದೇಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವಿವರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇ. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಇ-ಮೈಲ್, ಸದ್ಯಾಹಾ ಹುಸ್ಪೈನ್ ನ ನೆಂಟರಂತೆಯೂ, ನೇಪಾಳದ ಮಾಜಿ ರಾಜ ಬಿರೇಂದ್ರ ಪಿಕ್ರಂ ನ ನೆಂಟರಂತೆಯೂ ಅಥವಾ ಒಂದು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಕಂಪನಿಯ ಮಾಲೀಕನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಂಚನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಮಿಶನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1000 ದಿಂದ 5000 ಡಾಲರ್ ಹೊಡೆಯುವುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಜನಗಳನ್ನು ನೈಜೇರಿಯ ಅಥವಾ ಲಂಡನ್ ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತುಕಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಾನಿಸಿ ಅಪವರಣ ಮಾಡಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ಎಫ್ ಬಿ ಐ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಆರಂಭಿಸಿ ನಂಬಿದ ಜನರನ್ನು ಹವಾಲ (ವಿದೇಶಿ ಹಣ ಬದಲಾವಣೆ) ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ಮೋಸದಲ್ಲಿ ಕಡಿಗೆಡಿಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಿಟಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ಹಾಂಕಾಂಗ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ತರಹದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಳ್ಳ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಸೈಟ್ ಮಾಡಿ “ನೀವು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಒಡನೆಯೇ ಈ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ಖಾತೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ” ಎಂದು ಇ-

ಮೈಲ್ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸುದ್ದಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ೦೨೦೧೬ರೂ ಈ ಸುಳ್ಳ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾಸ್ ವರ್ಡ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ (ಖಾತೆಯನ್ನು ಅಂತಜಾಲದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಗುಟ್ಟಾಗಿದಬೇಕಾದ ಪ್ರವೇಶ ಪದ) ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಒಡನೆಯೇ, ಆ ಪಾಸ್ ವರ್ಡ್ ಕೆದ್ದು ನಂತರ ತಾವು ನಿಜವಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣ ದೋಳಿಕೊಂಡು ಪರಾರಿಂಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದಬೇಕಾದ ಅಂಶ ವೇನೆಂದರೆ, ನಮಗೆ ಬರುವ ಇ-ಮೈಲ್ ಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿ ವೋಸ ಹೋಗ ಬಾರದು. ಹಾಗೇ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳು ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.

ಹಾಗೆಯೇ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಪೋಲೀಸರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸೈಬರ್ ವೋಸದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರು ವಿಶೇಷ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ “ಅಡ್ಜಿಕೇಟರ್” (ಸೈಬರ್ ನಿಣಂಯಕಾರ) ಮೂಲಕ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿವರೆವಿಗೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಬಹುದು.

ಅಂತೆಯೇ, ನಾವು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಂತಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ನಂಬಬೇಕಿದ್ದರೆ ಸೈಬರ್ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಿಗ್ನೇಚರ್ ಅಥವಾ “ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಹಿ” ಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಇ-ಮೈಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚ ಸೈಟ್ ಗಳಲ್ಲಾ ಬಳಸಲು ಪರಿಣಿತರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಇ-ಆಡಳಿತ

ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಗಣಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನ ಅಡಚಣೆ ಇರದಂತೆ ಮಾತಂಕಾ 2000 ದಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಷನ್ ನಂ 6,7,8 ರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 0ಯಾವುದೇ ಅಜ್ಞ ಸಲ್ಲಿಸಲು, ಅಥವಾ ತೆಂಡರ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗಣಕ ಪತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ, ಹಣ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಗಣಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಿ ಗಳಿಂಬಿಂಬಿ ಕೂಡಾ ಗಣಕ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಹೊರಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಈ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಯಂಡಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಕ 0ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ, ಸೆಕ್ಷನ್ 9 ರ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಗಣಕ ಪತ್ರದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಒತ್ತುಂಟು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಘಟಕಗಳು ತಮ್ಮದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಗಣಕ 0ಯಂತ್ರದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾತಂಕಾ-2000 ದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬೇಕಾದ ನಿರ್ಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸೆಕ್ಷನ್ 90 ರ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸೆಕ್ಷನ್ 66: ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನದಿಂದ, ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ತಾನು ಬೇರಾರಿಗಾದರೂ ನಷ್ಟವನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಸಂಭವವಿದೆಯೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿದ್ದು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಒಳಗಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವುದೋ, ಆಳಿಸುವುದೋ, ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದೋ, ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೇಲೆ ಅಥವಾ ಉಪರ್ಯುಕ್ತತೆ ಯನ್ನ ಕಡಿತಗಳಿಸುವುದೋ ಬಾಧೆಗೊಳಿಸುವುದೋ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು “ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್” ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಪರಾಧಿಗೆ 3 ವರ್ಷ ಸಜೀಯನ್ನೂ ಅಥವಾ ರೂ 2 ಲಕ್ಷದ ವರೆಗೂ ದಂಡವನ್ನೂ ವಿಧಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇ ನಿರ್ಣಯ

ಅಂತರಾಳದ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇ ಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವರದ ಪಾತ್ರ ಇದೆ. ಕಂಪನಿಗಳು ಬೀಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಒರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಬೀಳೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ರೋಗಾಣ ನಿರೋಧಕ, ಹೃಳಿಂಗ್ ನಿರೋಧಕ, ಸ್ವಾಮ್ಯ ನಿರೋಧಕ ಮುಂತಾದ ಉಪ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತವೇ. ಅಲ್ಲದೆ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಮೂಲಕ ಅಂತರಾಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಘಂಟೆಗೆ 30 ರೂಪಾಯಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಂತರಾಳ ಇನ್ನೂ ದುಬಾರಿ ಸೇವೆಯಾಗಿರುತ್ತೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಂಪನಿಗೂ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಖಚಿತಲ್ಲದೆ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಅಥವಾ ಅಂತರಾಳ ಸೇವಾ ಖಚಿತಲ್ಲದೆ ಘಂಟೆಗೆ 10–15 ರೂಪಾಯಿಗೂ ಅಂತರಾಳ ಸೇವೆ ನಮ್ಮೆ ಕ್ರೆಗೆಟ್‌ಕುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇಗಳು.

ಈ ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಶ್ಲೀಲತೆಯ ಪ್ರಚಾರದಿಂದ ಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ನಿಜ. ಇದರಿಂದ ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇಗಳಿಲ್ಲಾ ಕೆಣ್ಣಿ ಹೆಸರು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೇ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಅನೇಕರು ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೈಬರ್ ಕೆಫ್ಲೇಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯ ತರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.